

משפיעות

רעיונות לפרשת השבוע מתוך תורתו של הרב יצחק גינזבורג שליט"א

חטא המרגלים; הסתכלות טובה ומשפיעה

יותר ממה שיש לו, ההסתכלות הזו פגמה בו. היא נתנה לרע את הכוח לשלוט בו, והיא שהביאה אותו לחטוא ולאכול מן העץ.

הסיפור הבא כבר עוסק בבנם של אדם וחווה, הבל. גם עליו מסופר בקבלה סיפור דומה למסופר על אביו, אדם. בשונה מאדם הראשון שהביט בהיכלות הטומאה, הבל הביט בהיכלות של הקדושה. הוא ראה דברים שהוא לא היה צריך לראות, הוא הביט במקומות קדושים וגבוהים, אבל עשה זאת בלי הענווה הנדרשת למקומות אלו. כתוב עליו שהוא הביט בקדושה מתוך גסות, וזה היה חטאו.

שמתם לב למכנה המשותף לשלושת הסיפורים? שמרו את שלושת הסיפורים האלו ברקע; עוד נחזור אליהם.

תיקונים

למה בעצם אנחנו צריכים לדעת על כל החטאים שעברו אבותינו? מה זה משנה לנו, ומה עלינו לעשות עם זה?

האמת היא שמעבר ללימוד הפשוט שלא לחזור על טעויות העבר, הסיפורים האלו באים לומר לנו משהו הרבה יותר עמוק. ההסתכלות הנכונה על חטאי העבר היא כזו: אנו מאמינים שהבורא בורא את העולם בכל רגע מחדש. לעולם אין קיום כלל מצד עצמו, אפילו לא לרגע אחד. אם הבורא לא היה ממשיך כל הזמן לתת חיות לעולם - הוא לא היה מחזיק מעמד אפילו רגע.

לאחר שחושבים על כך רגע, עולה ההבנה: לא רק ההווה נברא בכל רגע מחדש. כל העולם, יחד עם ההיסטוריה שלו, מקבל נוכחות מאת הבורא ברגע זה ממש. כל דבר שקרה בעולם הותיר רושם, שקיים גם עכשיו.

מקרי העבר הם לא דבר שהיה וחלף. בהתבוננות כזו, כל מאורע, גם אם הוא כבר הסתיים, מותיר רושם. עלינו, החיים בהווה, לתקן את הרושם של החטאים הקיימים בעולם, לא משנה כמה זמן עבר. אבל איך מתקנים רושם?

השבוע נקרא בתורה את פרשת שלח. הסיפור הראשון בפרשה הוא על המרגלים שנשלחו על ידי משה רבינו לרגל את ארץ ישראל טרם כניסתנו. לאחר שהמרגלים חזרו, הם סיפרו לעם דברים לא טובים על ארץ ישראל, וכך שכנעו את העם שלא כדאי להיכנס לארץ. במאמר השבוע נעסוק ברעיון מעניין הנלמד מהסיפור, ונלמד ממנו לחיינו אנו.

שלושה סיפורים

נתחיל מבראשית. בסוף תהליך בריאת העולם, הבורא יצר את האדם וציווה אותו במצווה אחת. מכל העצים שיש בגן עדן תאכל, מלבד עץ אחד - עץ הדעת טוב ורע. מעץ הדעת אסור לאדם לאכול. אדם הראשון סיפר לחוה אשתו על האיסור. בינתיים הכל נראה מושלם.

אולם, הנחש מגיע אל חוה ומפתה אותה לאכול מהעץ. הפסוק מתאר זאת כך: וַתֵּרָא הָאִשָּׁה כִּי טוֹב הָעֵץ לְמַאֲכָל וְכִי תֹאֲמָה הוּא לְעֵינַיִם וְנִחְמַד הָעֵץ לְהַשְׂכִּיל וַתִּקַּח מִפִּרְיוֹ וַתֹּאכַל וַתִּתֵּן גַּם לְאִישָׁהּ עִמָּה וַיֹּאכַל. האישה, חוה, מביטה על העץ, הוא נראה לה טוב מאוד, והיא לא מתאפקת. היא אוכלת מהעץ, ונותנת גם לאדם, בעלה.

נניח לסיפור הזה כרגע, ולאחר הקדמה קצרה נעבור לסיפור הבא, המופיע בכתבי הקבלה: חטא עץ הדעת לא קרה סתם. באופן כללי, אדם עושה דבר לא טוב רק אם הוא החליט להכניס את עצמו למקום לא טוב. הכניסה העצמאית הזו היא המאפשרת לרע לשלוט בו ולגרום לו לעשות דבר לא טוב. ברגע שהאדם קצת פגם בעצמו, הוא מסוגל לעבור על רצון הבורא.

כעת לסיפור: לפני שאדם הראשון חטא ואכל מעץ הדעת, הוא הביט ב'היכלות' של כוחות הטומאה בעולם. כמו שקיימים בעולם כוחות של קדושה וטוב, קיימים בעולם גם כוחות רעים של טומאה. אדם הראשון היה סקרן לדעת אם יש לכוחות הרע והטומאה בעולם משהו שחסר לו.

כיוון שלהסתכלות שלו לא הייתה מטרה טובה, וסיבתה הייתה חשש או אפילו קנאה שמא יש להם

המרגלים: הסתכלות רעה

המרגלים שעליהם אנו קוראים בפרשתנו נכנסו לראות את ארץ ישראל. תפקידם היה למסור לעם ישראל מידע על הדרך הטובה ביותר לכבוש את הארץ, והם אף התבקשו לשבח את ארץ ישראל בפני העם על ידי הצגת פירותיה המיוחדים. אולם, כפי שכבר ידוע לנו, המרגלים חזרו אל עם ישראל ואכזבו. הם הפחידו את העם, ותיארו את הארץ ככזו שאינה טובה כפי שהבורא אמר.

המרגלים חטאו בהסתכלות רעה. הם נכנסו לראות את הארץ, אך הביטו עליה במבט לא טוב. הם ניסו למצוא את הפגם בכל דבר, ולא סמכו על הבטחת הבורא. ראייתם הרעה גרמה לכל עם ישראל להתעכב במדבר במשך ארבעים שנה.

אדם, חוה, הבל

המכנה המשותף לשלושת הסיפורים שהזכרנו בהתחלה דומה מאוד לחטא המרגלים. קל לשים לב שכל החטאים בסיפורים נגרמו מהסתכלות פגומה. אדם הביט במקומות לא טובים; על חוה כתוב **וַתֵּרֶא הָאִשָּׁה כִּי טוֹב הָעֵץ לְמֵאֲכָל וְכִי תֹאמָה הוּא לְעֵינַיִם...** וַתִּקַּח מִפְּרִי וַתֹּאכַל; הבל גם כן הסתכל בקדושה בצורה פגומה; חטא המרגלים נע על אותו ציר – גם המרגלים פגמו וחטאו על ידי הסתכלות רעה.

מבין שלושת הסיפורים, חטא המרגלים דומה במיוחד לסיפורו של הבל. הבל הביט במקום הקדושה מתוך גאווה וגסות, וגם המרגלים נכנסו לארץ ישראל הקדושה והביטו בה בעין רעה. לכן, התיקון של חטא המרגלים הוא גם התיקון לחטא של הבל, ויחד עמו מתקנים גם את שאר הפגמים.

כיוון שהחטא העיקרי בכל המקרים הוא הסתכלות רעה, התיקון הוא לשפר את צורת ההסתכלות שלנו. כוח הראייה הוא כוח עוצמתי מאוד באדם, המסוגל לפעול במגוון מישורים. אבל איר בעצם עושים את זה?

התורה לא משאירה אותנו ללא תשובה. בסוף הפרשה, הבורא נותן לעם ישראל את מצוות ציצית. על מצווה זו התורה כותבת דבר ייחודי: **”וְהָיָה לָכֶם לְצִיצִת וּרְאִיתֶם אֹתוֹ וַיִּזְכְּרֶתֶם אֶת־כָּל־מִצְוֹת ה' וַעֲשִׂיתֶם אֹתָם...”** פרט נוסף זה לא כתוב על מצוות אחרות. תוספת זו מלמדת אותנו שעל ידי ראיית

הציצית, זוכרים את כל המצוות, ונמנעים מעשיית דברים לא טובים.

על ידי הסתכלות טובה, הקיימת במצוות ציצית, זוכים באמת לעשות את רצון הבורא בעולם. פה בעצם טמון הכוח לתקן את חוש הראייה שלנו. בכל מצווה שאנו מקיימים אנו יוצרים קשר חי עם הבורא, וזהו הדבר הטוב ביותר שאנחנו יכולים לעשות. כאשר אנו מתחברים אל הבורא עם כוח הראייה שלנו, אנו מתקנים את הראייה.

השלכה למציאות

כמו כל מצווה שאנו עושים, גם לראייה הטובה חייבת להיות השלכה על המציאות הגשמית. עלינו גם לחיות בעולם עם ראייה טובה ומתוקנת. הכוח בנפש שהכי קשור לראייה הוא הסקרנות. ישנה סקרנות טובה, הנותנת לי את הכוח לנסות דברים חדשים, ליצור קשרים חדשים, לבנות וליצור. אך ישנה גם סקרנות לא טובה, כזו המושכת אותי למקומות שאינם טובים.

כאשר אני שומר על הראייה הסקרנות במקומם הראוי להם, ומשתדל לא להשתמש בהם לדברים לא טובים, אני ממש יכול לתקן את העולם. כשמתבוננים כמה נזק נגרם מהסתכלות לא טובה, אפשר להבין איזו עוצמה יש לכוח הראייה. אם הראייה יכולה כל כך להזיק, על אחת כמה וכמה שיש לה כוח גדול להועיל.

מסלול תיקון הראייה מתחיל בלראות דברים טובים. להתבונן בדברים טובים וראויים, ולא להביט על מה שאינו כזה. טוב להסתכל על אנשים צדיקים וטובים, ויש להימנע ככל האפשר מהסתכלות על אנשים ודברים רעים. כך מתחילים לתקן את הראייה.

ככל שאני מתקדם, אפשר להתחיל להקריין ראייה טובה על הסביבה: להסתכל על המציאות במבט של חסד, של תיקון ושל רצון לעזור. לנסות ככל האפשר לראות את המציאות במבט המדגיש את הטוב.

הסתכלות טובה מקרינה טוב. כאשר אני מסתכל על המציאות במבט טוב, אני מקריין טוב. כאשר אני מייך לאדם ברחוב, מחפש לעזור, משתדל לראות בכל דבר את הטוב – המציאות תושפע מהמבט שלי. המציאות באמת תתעדן ותקריין את הטוב בחזרה.

[מתוך ספר 'שעשועים יום יום' לפרשת שלח]

מפי גדולי החסידות

טמון בתוך מצווה זו. כאשר מקיימים את המצוות מתוך הבנה עמוקה זו, בידיעה שבאמת עוסקים פה בפועל עם הבורא, נותנים קיום וחיות לעולם כולו.

[מתוך ספר 'בוצינא דנהורא' לפרשת שלח]

אומר רבי ברוך ממז'בוז':

פירוש הפסוק **”וַיִּזְכְּרֶתֶם אֶת־כָּל־מִצְוֹת ה' וַעֲשִׂיתֶם אֹתָם”** הוא: כאשר יהודי מקיים מצווה, עליו לדעת שהבורא בעצמו מתלבש בתוך המצווה, והמצוות הן ממש חלק מהבורא. רצונו העמוק של הבורא

התוכן אינו מוגה על ידי הרב. העלון נכתב על ידי תלמידים, האחריות על הכותבים בלבד.

אהבתם את העלון? רוצים לקבל אותו בכל שבוע לדוא"ר? הצטרפו לרשימת התפוצה, ע"י שליחת בקשה לכתובת הדוא"ל של העלון. לכל ענייני העלון, פניות, הערות והקדשות, יש לפנות לכתובת alonmashmaut@gmail.com. נשמח לקבל את תגובתכם!

בקר ובאתר החדש שלנו: alonmashmaut.org